

Sygn. akt VU 982/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 29 lipca 2015 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 982/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lipca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 z późniejszymi zmianami) odmówił M. S. przyznania prawa do emerytury górniczej wskazując, że nie spełnił on warunków do jej uzyskania, ponieważ udokumentował jedynie 18 lat, 9 miesięcy i 11 dni pracy górniczej, w tym 17 lat, 2 miesiące i 25 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1. Ubezpieczonemu nie zaliczono do stażu pracy w wymiarze półtorakrotnym okresu zatrudnienia od dnia 2 sierpnia 1977 roku do dnia 25 października 1977 roku, od dnia 4 września 1979 roku do dnia 31 marca 1981 roku, od dnia 1 kwietnia 1981 roku do dnia 31 lipca 1985 roku, od dnia 1 listopada 1985 roku do dnia 21 sierpnia 1988 roku i od dnia 7 listopada 1988 roku do dnia 31 sierpnia 1993 roku na stanowisku ślusarz ponieważ stanowiska to nie jest wymienione w załączniku numer 3 Rozporządzenia (...) z dnia 23.12.1994 roku.

Powyższą decyzję zaskarżył wnioskodawca odwołaniem z dnia 18 sierpnia 2015 roku, sprecyzowanym w piśmie procesowym z dnia 18 lutego 2016 roku i na rozprawie w dniu 24 lutego 2016 roku. Ostatecznie wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu emerytury górniczej poprzez uwzględnienie w wymiarze półtorakrotnym okresów zatrudnienia na oddziale (...) i (...), tj. od dnia 2 sierpnia 1977 roku do dnia 25 października 1977 roku, od dnia 4 września 1979 roku do dnia 31 marca 1981 roku, od dnia 1 kwietnia 1981 roku do dnia 31 lipca 1985 roku, od dnia 1 listopada 1985 roku do dnia 21 sierpnia 1988 roku i od dnia 7 listopada 1988 roku do dnia 1 października 1992 roku.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił co następuje :

Wnioskodawca M. S. urodzony w dniu (...), w dniu 25 maja 2015 roku wystąpił do organu rentowego z kolejnym wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. W dniu 25 maja 2015 roku wniósł o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 2-4 akt emerytalnych)

Organ rentowy w decyzji z dnia 29 lipca 2015 roku uznał za udowodniony okres 18 lat, 9 miesięcy i 11 dni pracy górniczej, w tym 17 lat, 2 miesiące i 25 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1.

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w wymiarze półtorakrotnym okresu zatrudnienia od dnia 2 sierpnia 1977 roku do dnia 25 października 1977 roku, od dnia 4 września 1979 roku do dnia 31 marca 1981 roku, od dnia 1 kwietnia 1981 roku do dnia 31 lipca 1985 roku, od dnia 1 listopada 1985 roku do dnia 21 sierpnia 1988 roku i od dnia 7 listopada 1988 roku do dnia 31 sierpnia 1993 roku na stanowisku ślusarz ponieważ stanowiska to nie jest wymienione w załączniku numer 3 Rozporządzenia (...) z dnia 23.12.1994 roku.

(dowód: decyzja z dnia 29.07.2015 roku k. 36 akt emerytalnych; pismo k. 35 akt emerytalnych; odpowiedź na odwołanie k. 4-4v)

M. S. został zatrudniony w Kopalni (...) w budowie Zakład (...) w R. z siedzibą w R. na podstawie umowy o pracę jako **ślusarz na oddziale (...) od dnia 2 sierpnia 1977 roku**. Na oddziale tym pracował **do dnia 25 października 1977 roku**.

Od dnia 26 października 1977 roku do dnia 4 września 1979 roku nastąpiła przerwa w zatrudnieniu z uwagi na odbywanie przez wnioskodawcę służby wojskowej (od dnia 26 października 1977 roku do dnia 16 sierpnia 1979 roku).

Od dnia 4 września 1979 roku wnioskodawca został ponownie zatrudniony na podstawie umowy na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarz na oddział (...), gdzie pracował **do dnia 31 marca 1981 roku**.

Od dnia 1 kwietnia 1981 roku wnioskodawca został przeniesiony **na oddział (...)**, gdzie pracował na stanowisku ślusarz. W kontrolnym badaniu psychologicznym potwierdzono zdolność wnioskodawcy do pracy na stanowisku ślusarz układu (...), obsługa kołowrotek, wyciągów storczykowych, suwnic kasetowych.

W okresie od 1 sierpnia 1985 roku do dnia 31 października 1985 roku wnioskodawca przebywał na urlopie bezpłatnym.

Od dnia 1 listopada 1985 roku w związku z powrotem z urlopu bezpłatnego wnioskodawca został przyjęty na stanowisko ślusarza na oddział (...).

W okresie od 22 sierpnia 1988 roku do dnia 6 listopada 1988 roku wnioskodawca przebywał na urlopie bezpłatnym.

Od dnia 7 listopada 1988 roku w związku z powrotem z urlopu bezpłatnego wnioskodawca został przyjęty na stanowisko ślusarza na oddział (...).

W dniu 16 września 1992 roku wnioskodawca złożył podanie o przeniesienie na oddział (...) ((...)), gdzie rozpoczął pracę **od dnia 1 października 1992 roku do dnia 31 sierpnia 1993 roku**.

(dowód: oświadczenie k. 1, k. 2, k. 3 w aktach osobowych część B; badania nowowstępującego k.4 w aktach osobowych część B; umowa o pracę z dnia 2.08.1977 roku k. 5 w aktach osobowych część B; karta obiegowa k.6, k. 11 w aktach osobowych część B; zawiadomienie o rozwiązaniu stosunku pracy k. 7 w aktach osobowych część B; badanie pracownika k. 8 w aktach osobowych część B; oświadczenie k. 9, k. 10 w aktach osobowych część B; umowa o pracę

z dnia 4.09.1979 roku k. 12 w aktach osobowych część B; angaże k. 13-20, k.23, k. 28, k. 32-34, k. 36-37 w aktach osobowych część B; orzeczenie psychologiczne k. 21, k. 35 w aktach osobowych część B; podanie k. 24 w aktach osobowych część B; rozwiązanie umowy k. 24 w aktach osobowych część B; karta kandydata k. 25 w aktach osobowych część B; pismo k. 26 w aktach osobowych część B; karta obiegowa k. 27 w aktach osobowych część B; podanie k. 29 w aktach osobowych część B; zawiadomienie o rozwiązaniu umowy o pracę k. 30 w aktach osobowych część B; karta obiegowa k. 31 w aktach osobowych część B; podanie k. 39 w aktach osobowych część B; podanie k.41 – załącznik w aktach osobowych część B; karty płac w aktach osobowych część C; wyciąg z ksiąteczki wojskowej k. 30 akt emerytalnych)

Wnioskodawca w okresie zatrudnienia **od dnia 2 sierpnia 1977 roku do dnia 31 marca 1981 roku** (z przerwą na odbywanie służby wojskowej) w (...) w B. (obecnie w (...) z siedzibą w R.) pracował **na oddziale (...)** jako ślusarz.

Wnioskodawca w ww. okresie jako ślusarz wykonywał prace remontowe mechaniczne na przenośnikach przesuwnych i koparkach wielonaczyniowych.

Prace remontowe na koparce polegały na naprawie awarii i uszkodzonych części maszyn np. wymiana barierek, wymiana czepaków, wymiana uszkodzonych ciągów transportowych (schody, podesty), skrobaków, odbojnic, krążników. Gdy naprawy dotyczyły ciężkich części wnioskodawca korzystał z pomocy żurawi, ładowarek, do których doczepiał na linach części uszkodzone celem ich demontażu. Wnioskodawca naprawiał też awarie na taśmie nr 1. Jest to główna taśma przy koparce. Głównie jednak były to naprawy bieżące.

Były to drobne naprawy i wówczas maszyna mogła pozostać w ruchu. Wymiana np. koła czepakowego wymagała unieruchomienia maszyny.

Wnioskodawca wykonywał też naprawy przenośników przesuwnych. Przy przenośnikach pękały szyny, na której przesuwany był przenośnik, pękały uziomy (uziemienia) i wnioskodawca dokonywał ich wymiany. Należało wyciąć uszkodzoną część szyny i wstawić nową. Głównymi naprawami były wymiany zespołów, po których przesuwała się taśma. W trakcie przesuwek, gdy przenośnik był przesuwany, dochodziło do uszkodzenia elementów przenośnika, po której się on poruszał. Wnioskodawca dokonywał napraw tych uszkodzeń.

Wnioskodawca wykonywał naprawy maszyn w zależności od potrzeby, nie wykonywał prac na jednym rodzaju maszyn. Był kierowany wraz z brygadą na miejsce awarii przenośników przesuwnych lub koparek przez sztygara. Na miejscu ich pracą kierował przodowy.

Wnioskodawca wykonywał również czyszczenie ww. maszyn. Gdy koparka weszła w mokry teren, wnioskodawca był wzywany do czyszczenia ręcznego maszyny.

Wnioskodawca nie wykonywał prac związanych z transportem uszkodzonych czy nowych części.

(dowód: zeznania świadka E. K. – protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2016 roku k. 23v-24 od minuty 00.04.33 do minuty 00.18.29 nagranie płyta k. 27; zeznania świadka J. S. – protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2016 roku k. 24-24v od minuty 00.18.29 do minuty 00.33.12 nagranie płyta k. 27; zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2016 roku k. 25v-26 od minuty 01.06.58 do minuty 01.29.12 nagranie płyta k. 27; częściowo charakterystyka stanowiska k. 11)

Wnioskodawca w okresie zatrudnienia **od dnia 1 kwietnia 1981 roku do dnia 30 września 1992 roku** (z przerwami na urlopy bezpłatne) w (...) w B. (obecnie w (...) z siedzibą w R.) pracował **na oddziale (...)** jako ślusarz. Oddział (...) to był oddział warsztatowy, zajmujący się utrzymaniem ruchu i naprawami zwałowarek i przenośników przesuwnych.

Wnioskodawca w ww. okresie jako ślusarz wykonywał prace remontowe mechaniczne, przeglądy, konserwację na przenośnikach przesuwnych i zwałowarkach.

Prace remontowe na zwałowarkach polegały na naprawie awarii i uszkodzonych części maszyn np. wymiana krążników, regulacja skrobaczy, wymiana koźłów, wymiana skrobaczy, wymianę uszczelnień, belek podtrzymujących, fartuchów.

Wnioskodawca wykonywał naprawy i kontrole wózków zrzutowych, wózków kablowych, prace remontowo-konserwacyjne na stacji napędowej, stacji zwrotnej i trasie przenośników, wymianę zestawów krążnikowych, krążników, gum osłonowych, skrobaczy i uszczelnień.

Wnioskodawca wykonywał też prace przy wozach kablowych współpracujących ze zwałowarkami. Wozy kablowe jest to odrębne urządzenie od zwałowarek. Na wozach kablowych znajdują się kable eklektyczne, które podłączone są do zwałowarek. W razie uszkodzenia mechanicznego wozu kablowego, np. gdy najechała na niego zwałowarka, wnioskodawca dokonywał jego naprawy poprzez wymianę szyby w kabinie, elementów gąsienic. Wozy kablowe stały w pobliżu zwałowarki. Były też wozy kablowe, które znajdowały się w odległości około 500 m od zwałowarki. Wnioskodawca zajmował się obiema maszynami.

Na zwałowarka znajdowały się urządzenia instalacji przeciwpożarowych, pompy. Wnioskodawca wykonywał przeglądy sprawności pomp i całej instalacji. Jeżeli była ujawniona awaria czy uszkodzenie instalacji np. rur doprowadzających wodę, wnioskodawca wymieniał rury.

Wnioskodawca dokonywał przeglądów, konserwacji i napraw przenośników przesuwanych od strony mechanicznej. Przy przenośnikach pękały szyny, na której przesuwany był przenośnik, pękały uziomy (uziemienia) i wnioskodawca dokonywał ich wymiany i montażu lub naprawy. Należało wyciąć uszkodzoną część szyny i wstawić nową. W trakcie przesuwek, gdy przenośnik był przesuwany, dochodziło do uszkodzenia elementów przenośnika, po której się on poruszał. Wnioskodawca dokonywał napraw tych uszkodzeń. Wykonywał remonty przytorza szynowego, w tym dokonywał wymiany pontonów, łoża szynowych, odcinków szyny, wymiany elementów złącznych, wzmocnień. Dokonywał również osiowania i poziomowania przenośników. Poziomowanie polegało na ustawieniu przenośnika w jednej osi po przesuwce. Wykonywały to inne brygady przy pomocy spycharek i dźwigów. Wnioskodawca natomiast doczepiał elementy przenośnika do dźwigu, zawieszał na linie i przesuwał ustawiając zgodnie z osią. Wnioskodawca naprawiał również inne uszkodzone części przenośników – skrobacze, uszczelniacze, krążniki. Wymieniał belki podtrzymujące krążniki, wymieniał elementy bądź całe burty w lejach przesypowych, naprawiał i montował osłony przeciwbryłowe.

Na stacjach zwrotnych i napędowych wymieniał również uszkodzone części.

Na zwałowarkach wnioskodawca wykonywał też czynności czyszczące, czyścił gąsienice ręcznie z ziemi i błota.

Wnioskodawca wykonywał naprawy maszyn w zależności od potrzeby, nie wykonywał prac na jednym rodzaju maszyn. Był kierowany wraz z brygadą na miejsce awarii przez sztygara. Na miejscu ich pracą kierował przodowy.

Wnioskodawca nie wykonywał prac związanych z transportem uszkodzonych czy nowych części. Nie był kierowany do prac w (...).

(dowód: zeznania świadka T. K. – protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2016 roku k. 24v-25 od minuty 00.33.12 do minuty 00.51.19 nagranie płyta k. 27; zeznania świadka K. S. – protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2016 roku k. 25-25v od minuty 00.51.56 do minuty 01.04.14 nagranie płyta k. 27; zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2016 roku k. 25v-26 od minuty 01.06.58 do minuty 01.29.12 nagranie płyta k. 27; częściowo charakterystyka stanowiska k. 10)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna w dniu 18 marca 2011 roku w oparciu o dokumenty i zeznania świadków określiła, że M. S.:

- od dnia 1 października 1992 roku do dnia 31 sierpnia 1993 roku stale przez 227 dniówek pracował jako górnik kopalni odkrywkowej, tj. na stanowisku wyniesionym w dziale III pkt 1 załącznika 3.

(dowód: protokół z posiedzenia w aktach osobowych część C, k. 14-15 akt emerytalnych)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna w dniu 21 marca 2011 roku w oparciu o dokumenty i zeznania świadków określiła, że M. S.:

- od dnia 2 sierpnia 1977 roku do dnia 25 października 1977 roku stale przez 62 dniówki pracował jako górnik kopalni odkrywkowej, tj. na stanowisku wyniesionym w dziale III pkt 1 załącznika 3;

- od dnia 4 września 1979 roku do dnia 31 marca 1981 roku stale przez 385 dniówek pracował jako górnik kopalni odkrywkowej, tj. na stanowisku wyniesionym w dziale III pkt 1 załącznika 3.

(dowód: protokół z posiedzenia w aktach osobowych część C, k. 9-10 akt emerytalnych)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna w kolejnym protokole z dnia 21 marca 2011 roku w oparciu o dokumenty i zeznania świadków określiła, że M. S.:

- od dnia 1 kwietnia 1981 roku do dnia 31 lipca 1985 roku stale przez (...) dniówek pracował jako górnik kopalni odkrywkowej, tj. na stanowisku wyniesionym w dziale III pkt 1 załącznika 3;

- od dnia 1 listopada 1985 roku do dnia 21 sierpnia 1988 roku stale przez 664 dniówek pracował jako górnik kopalni odkrywkowej, tj. na stanowisku wyniesionym w dziale III pkt 1 załącznika 3;

- od dnia 7 listopada 1988 roku do dnia 30 września 1992 roku stale przez 967 dniówek pracował jako górnik kopalni odkrywkowej, tj. na stanowisku wyniesionym w dziale III pkt 1 załącznika 3.

(dowód: protokół z posiedzenia w aktach osobowych część C, k. 11-13 akt emerytalnych)

W dniu 7 maja 2015 roku (...) z siedzibą w R. wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym wskazał, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę górniczą:

- w okresie od dnia 2 sierpnia 1977 roku do dnia 25 października 1977 roku na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej Rozporządzenie (...) z dnia 23.12.1994 roku załącznik 3 Dz. III, poz. 1;

- w okresie od dnia 4 września 1979 roku do dnia 31 sierpnia 1993 roku na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej Rozporządzenie (...) z dnia 23.12.1994 roku załącznik 3 Dz. III, poz. 1;

- w okresie od dnia 1 czerwca 2011 roku do dnia 31 lipca 2011 roku jako górnik na odkrywce Rozporządzenie (...) z dnia 23.12.1994 roku załącznik 2 poz. 1;

- w okresie od dnia 1 sierpnia 2011 roku do nadal jako górnik kopalni odkrywkowej Rozporządzenie (...) z dnia 23.12.1994 roku załącznik 3 dział III poz. 1.

Wnioskodawca przebywał na urloпах bezpłatnych:

- od dnia 1 sierpnia 1985 roku do dnia 31 października 1985 roku – art. 174 k.p.;

- od dnia 22 sierpnia 1988 roku do dnia 6 listopada roku – art. 174 k.p.

Wnioskodawca odbywał służbę wojskową od dnia 26 października 1977 roku do dnia 16 sierpnia 1979 roku (urlop bezpłatny – przerwa po wojski od dnia 17 sierpnia 1979 roku do dnia 3 września 1979 roku)

(dowód: świadectwo z wykazem dniówek w aktach osobowych część C, k. 8, k. 16 akt emerytalnych)

Pracodawca wskazał okresy pobierania przez wnioskodawcę zasiłku chorobowego - okresy nieskładkowe.

(dowód: zaświadczenie w aktach osobowych część C, k.18 akt emerytalnych)

Sąd Okręgowy

dokonał następującej oceny dowodów i zważył co następuje :

Odwolanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440 z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z art. 50 a ust 1 i 2 ustawy górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Po myśli art. 50 b w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei zgodnie z art. 50 c ust. 1 pkt 4 za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy **bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych**, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Zgodnie z treścią pkt 32 Załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995 roku, Nr 2, poz. 8) zawierającego wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego oraz przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą takimi stanowiskami są: rzemieślnicy i inni robotnicy zatrudnieni na stałe na odkrywce **przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych: ślusarze**, spawacze, elektrycy, mechanicy, monterzy, wulkanizatorzy, automatycy, cieśle. Zgodnie zaś z pkt 2 załącznika 11 takim stanowiskiem jest stanowisko – mechanik maszyn i urządzeń górniczych na odkrywce oraz mechanik zatrudniony w stałej grupie remontowej na odkrywce.

Natomiast stosownie do treści pkt 1 dział III Załącznika nr 3 ww. Rozporządzenia zawierającego wykaz stanowisk pracy, na których okresu w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym osobą spełniającą warunki do uznania jej pracy za pracę górniczą w wymiarze półtorakrotnym jest: **górnik kopalni odkrywkowej**; zaś pkt 7 dział III Załącznika nr 3 ww. Rozporządzenia rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku **stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach**, wykonujący **prace górnicze, mechaniczne**, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń.

Należy tym miejscu jednocześnie z całą mocą podkreślić, iż zgodnie z art. 50d ust. 1 pkt 1 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej półtorakrotnemu przeliczeniu podlegają tylko okresy pracy górniczej wykonywanej "w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieńszy sztywów i robotach sztywowych". Oznacza to, że tylko taki górnik, który wykonuje prace górnicze scharakteryzowane w ww. przepisie może uzyskać zaliczenie jego pracy do pracy górniczej kwalifikowanej z uwzględnieniem przelicznika półtorakrotnego.

Wykaz stanowisk pracy wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50d ust. 3. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do ww. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 roku Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 roku o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 roku, Nr 30, poz. 154).

Z zestawienia powyższych przepisów jednoznacznie wynika, że nie każda praca wykonywana na odkrywce, może być zaliczona do pracy górniczej, chodzi bowiem wyłącznie o prace wymienione jako górnicze w art. 50c.

Z przepisów wynika również, że nie każda praca górnicza, nawet wykonywana w obrębie przodków eksploatacyjnych na stanowiskach określonych w ww. rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, może być kwalifikowana jako zaliczana w wymiarze półtorakrotnym. W judykaturze podkreśla się bowiem konieczność odróżnienia „zwykłej” pracy górniczej górnika kopalni węgla brunatnego wykonywanej na stanowiskach określonych w załączniku nr 2 do ww. Rozporządzenia od kwalifikowanej pracy górniczej wykonywanej na stanowiskach wymienionych w załączniku nr 3 do ww. Rozporządzenia. Rodzaj zaś prac podlegających zaliczeniu w wymiarze półtorakrotnym zasadniczo został scharakteryzowany w przepisie art. 50d ust. 1. pkt 1 ustawy emerytalnej. Z treści załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994 roku wynika bowiem, iż w wymiarze półtorakrotnym mogą być uznane tylko czynności wykonywane przez górnika, które zostały wskazane w tym załączniku i na wskazanych tam stanowiskach oraz jednocześnie tylko takie, które spełniają warunki przepisu art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. bezpośrednio są związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin. Chodzi wyłącznie o czynności stanowiące element ciągu technologicznego bezpośrednio związany z procesem wydobywania węgla. Wykaz stanowisk pracy, określony pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia odnosi się zatem wyłącznie do wykonywanych zdań górnika, jeżeli spełniają one **kryterium miejsca wykonywania pracy i jej charakteru określonego w przepisie art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy**. Wykładnia przepisów załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia dokonywana w oderwaniu od unormowania ustawowego prowadziłaby do sytuacji, w której każdą pracę górnika kopalni odkrywkowej wykonywaną na terenie wyrobiska należałoby uwzględniać w takim korzystnym wymiarze. Tymczasem przeczy temu jednoznacznie treść ww. przepisów. A contrario – jako prace wymienione w załączniku nr 3 do rozporządzenia mogą być uznane tylko takie czynności wykonywane przez górnika, które bezpośrednio związane są z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających,

ładujących i transportujących w przodkach. Z kolei użyte pojęcie inne prace przodkowe należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopaliny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nim orzecznictwo).

Dla oceny, czy ubezpieczony M. S. pracował na stanowisku uprawniającym do przeliczenia spornych okresów pracy w wymiarze półtorakrotnym, istotne znaczenie miał przede wszystkim rodzaj powierzonej mu pracy (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych), tj. rodzaj wykonywanych czynności związanych z obsługą konkretnych wskazanych w przepisach urządzeń i maszyn oraz miejsce ich wykonywania.

W sprawie w celu zaliczenia prac wnioskodawcy do prac wskazanych w pkt 7 dział III załącznika nr 3 ww. rozporządzenia musiałyby być to prace mechaniczne wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy i stale w przodku na koparce wielonaczyniowej lub zwałowarce, przy obsłudze, konserwacji, demontażu i montażu maszyn – koparki wielonaczyniowej, zwałowarki, zaś do prac wskazanych w pkt 1 dział III załącznika nr 3 ww. rozporządzenia prace górnika kopalni odkrywkowej, które to prace są jednocześnie pracami bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku lub innymi pracami przodkowymi, tj. również łączącymi się z bezpośrednimi i zasadniczymi procesami produkcyjnymi zakładu górniczego, a związanymi z pozyskaniem węgla czyli z procesami urabiania lub ładowania urobku – por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 roku, I UK 295/11, OSNPUiSP 2013, nr 3-4, poz. 38; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09, LEX; wyroki SA w Katowicach z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12, LEX; z dnia 25 marca 2010 roku, IIIAUa 3150/09, LEX; z dnia 30 stycznia 2013 roku, IIIAUa 832/12, LEX; z dnia 28 czerwca 2013 roku, IIIAUa 1952/12, LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nim orzecznictwo.

W pierwszej kolejności należy podnieść, iż kluczową kwestią jest pojęcie przodka. Przepisy nie definiują pojęcia przodka i prac przodkowych. Jednocześnie z potocznego rozumienia tego pojęcia, w tym także używanego przez świadków, wnioskodawcę, czy pracodawcę w charakterystyce stanowiska pracy wnioskodawcy, wynikało, iż osoby te pojmują przodek jako miejsce pracy całego układu (...).

Przyjęcie ogólnej tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce prowadzenia robót górniczych związanych z odwadnianiem, udostępnianiem i eksploatacją złoża kopaliny, jej transportem i transportem nadkładu, a nadto zwałowaniem nadkładu, a następnie rekultywacją wyrobisk i zwałowisk, (związane z pracą koparek, spycharek, ładowarek, zwałowarek, taśmociągów-przenośników przesuwanych czy stałych) nie odpowiada pojęciu "pracy przodkowej", wynikającej z wykładni przepisów art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. (tak por. wyrok SA w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014 roku, IIIAUa 1121/13, LEX). W orzecznictwie SN kwestionuje się również zasadność rozszerzania samego pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest zapatrywanie, żeby miejsce przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem nie można zaakceptować definicji "przodka", która wynika z opinii naukowo-technicznej i obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (tak wyrok SN z 5 maja 2011 roku, I UK 395/10, Legalis).

Z powyższego wynika, iż pojęcie przodka musi być wykładane przez Sąd w sposób ścisły i ograniczać się wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych, albo jej bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek. Praca przodowa polega zaś na urabianiu i ładowaniu urobku lub nadkładu, albo jest bezpośrednio związana z procesem urabiania urobku.

Jednocześnie w związku z ustawowym określeniem pojęcia pracy w przodkach należy stwierdzić, że dla zaliczenia pracy do stażu w wymiarze półtorakrotnym nie chodzi o jakąkolwiek pracę w przodku przy maszynach ładujących i transportujących, a wyłącznie o pracę, która polega na montażu, likwidacji i transporcie obudów maszyn ładujących i transportujących w przodkach. Pod określeniem "inne prace przodkowe" należy zaś rozumieć inne prace górnicze w

przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1. Stąd różnego rodzaju inne prace górnicze związane z eksploatacją, konserwacją i remontami urządzeń będących częścią składową układu technologicznego: koparka, taśmociąg, zwałowarka węgla nie mieszczą się w definicji pracy w przodkach z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. (tak por. SA w Katowicach w wyroku z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nim orzecznictwo).

Z powyższych rozważań wynika zatem, iż przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom w kopalni węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym czas pracy górniczej w przodku tylko wówczas, gdy spełnia łącznie wszystkie wskazane w powołanych przepisach przesłanki: co do **miejsce** wykonywania, co do rodzaju **czynności**, co do obsługi wskazanych w tym przepisie **maszyn i urządzeń**. Wypełnienie np. jedynie warunku pracy w przodku nie jest zatem wystarczające do uznania, że praca ta spełnia definicję z art. 50 d ust. 1 pkt 1 i znajduje się w wykazie III załącznika 3 poz. 7 czy poz. 1 rozporządzenia.

Okoliczności faktyczne były w istocie niesporne. Niesporne było bowiem zatrudnienie wnioskodawcy we wskazanych okresach na ujawnionych w dokumentach stanowiskach oraz wykonywanie prac ustalonych niespornie przy pomocy zeznań świadków, wnioskodawcy oraz na podstawie dokumentów – w tym w postaci charakterystyce stanowisk pracy wnioskodawcy na oddziale (...) i (...). Spór dotyczył oceny wykonywanych czynności czy spełniły one podaną definicję prac zaliczanych do prac górniczych w wymiarze półtorakrotnym. Tylko bowiem zaliczenie ww. okresów w wymiarze półtorakrotnym w brakującym zakresie pozwoliłoby przyjąć, iż wnioskodawcy przysługuje prawo do emerytury górniczej.

Odnośnie zatrudnienia wnioskodawcy w okresie **od dnia 2 sierpnia 1977 roku do dnia 31 marca 1981 roku na oddziale (...) (z wyłączeniem okresu służby wojskowej)** Sąd poczynił ustalenia faktyczne w sprawie w oparciu o zeznania świadków E. K., J. S., zeznania wnioskodawcy oraz charakterystykę pracy wnioskodawcy na tym oddziale sporządzoną przez pracodawcę. Z dowodów tych wynika, że M. S. był w tym okresie zatrudniony na oddziale (...) jako ślusarz. Wnioskodawca jako ślusarz w całym ww. okresie wykonywał prace remontowe na przenośnikach taśmowych i koparkach wielonaczyniowych.

Prace remontowe na koparce polegały na naprawie awarii i uszkodzonych części maszyn np. wymiana barierek, wymiana czerpaków, wymiana uszkodzonych ciągów transportowych (schody, podesty), skrobaków, odbojnic, krążników. Gdy naprawy dotyczyły ciężkich części wnioskodawca korzystał z pomocy żurawi, ładowarek, do których doczepiał na linach części uszkodzone celem ich demontażu. Wnioskodawca naprawiał też awarie na taśmie nr 1. Jest to główna taśma przy koparce. Głównie jednak były to naprawy bieżące.

Były to drobne naprawy i wówczas maszyna mogła pozostać w ruchu. Wymiana np. koła czerpakowego wymagała unieruchomienia maszyny.

Wnioskodawca wykonywał też naprawy przenośników przesuwnych. Przy przenośnikach pękały szyny, na której przesuwany był przenośnik, pękały uziomy (uziemienia) i wnioskodawca dokonywał ich wymiany. Należało wyciąć uszkodzoną część szyny i wstawić nową. Głównymi naprawami były wymiany zespołów, po których przesuwała się taśma. W trakcie przesuwek, gdy przenośnik był przesuwany, dochodziło do uszkodzenia elementów przenośnika, po której się on poruszał. Wnioskodawca dokonywał napraw tych uszkodzeń.

Wnioskodawca wykonywał naprawy maszyn w zależności od potrzeby, nie wykonywał prac na jednym rodzaju maszyn. Był kierowany wraz z brygadą na miejsce awarii przez sztygara. Na miejscu ich pracą kierował przodkowy.

Wnioskodawca wykonywał również czyszczenie maszyn. Gdy koparka weszła w mokry teren, wnioskodawca był wzywany do czyszczenia ręcznego maszyny.

Wnioskodawca nie wykonywał prac związanych z transportem uszkodzonych czy nowych części.

Z powyższego wynikało, iż praca wnioskodawcy była wykonywana w przodku (prace remontowe koparki wielonaczyniowej) albo poza przodkiem – miejscem urabiania urobku tj, na terenie pracy przenośnika przesuwnego.

Z poczynionych na podstawie ww. materiały dowodowego ustaleń faktycznych Sądu wynikało zatem jednoznacznie, iż praca wnioskodawcy w okresie zatrudnienia na oddziale (...) nie spełniała wymogów zaliczenia jej w wymiarze półtorakrotnym.

W szczególności należy podnieść, iż swojej pracy wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w przodku. Z zeznań świadka, samego wnioskodawcy, opisu charakteru pracy przez pracodawcę wynikało bowiem, iż prace były wykonywane w również miejscu gdzie pracowały przenośniki, gdyż także na przenośnikach były wykonywane prace remontowe przez wnioskodawcę. Jak wyżej wskazano pojęcie przodka należy wyklądać ściśle. Chodzi wyłącznie o miejsce, gdzie koparka wielonaczyniowa urabia urobek. Tak przyjęte znaczenie przodka w rozumieniu ustawowym i orzecznictwym jest skorelowane z pojęciem prac górniczych kwalifikowanych w rozumieniu art. 50 d ust. 1 ustawy, chodzi bowiem o prace bezpośrednio prowadzone w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe. Tylko zatem miejsce, w których prace związane z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin są wykonywane może być uznane za przodek.

Mając na uwadze powyższe należało uznać, iż wnioskodawca w ww. okresie nie wykonywał prac wyłącznie w przodku.

Niezależnie od powyższego należało podkreślić, iż prace, które wnioskodawca faktycznie wykonywał, nie były pracami mechanicznymi na koparkach i zwałowarkach przy ich obsłudze, konserwacji i montażu czy demontażu tych maszyn. Wnioskodawca bowiem zajmował się bieżącymi remontami, konserwacją przenośników przesuwnych i koparek wielonaczyniowych – czyli maszyn wydobywczych. Wnioskodawca zatem nie wykonywał prac mechanicznych na koparkach i zwałowarkach, o których mowa w wykazie III, załącznik 3 pkt 7 rozporządzenia. Prace, które wnioskodawca wykonywał jak wyżej wskazano były zlokalizowane nie tylko w przodku, ale w miejscu pracy całego układu (...). Z całą zaś pewnością urządzenia, przy których wnioskodawca pracował nie były pracami na koparkach czy zwałowarkach przy obsłudze, konserwacji, montażu czy demontażu koparek czy zwałowarek. Prace te nie polegały również na montażu czy transporcie obudów maszyn ładujących, urabiających czy transportujących w przodkach.

Tymczasem jak wyżej wskazano, w związku z ustawowym określeniem pojęcia pracy w przodkach nie chodzi o jakąkolwiek pracę w przodku i nawet nie chodzi o jakąkolwiek pracę przy maszynach urabiających, ładujących i transportujących urobek, a wyłącznie o pracę, która polega na montażu, likwidacji i transporcie obudów maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach, zaś pod określeniem "inne prace przodkowe" należy rozumieć inne prace górnicze w przodku, rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy. Muszą to być zatem zarówno prace na wskazanych maszynach podstawowych, jak również muszą to być prace związane bezpośrednio z procesem urabiania i ładowania urobku. Wnioskodawca nie wykonywał również prac, o których mowa w załączniku nr 3 dział III poz. 7, gdzie wskazano prace na koparkach i zwałowarkach w postaci prac mechanicznych przy **obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu maszyn – tj. wyłącznie koparki i zwałowarki**. Wykonywał bowiem prace remontowe również na przenośniku przesuwnym. Prace zaś na koparkach wielonaczyniowych jako maszynach wydobywczych polegały na bieżących naprawach i konserwacji, a nie pracach związanych bezpośrednio z urabianiem i ładowaniem urobku. Była więc pracą rzemieślnika przy wykonywaniu bieżących robót remontowych i konserwacyjnych, o których mowa w załączniku 2 poz. 32 Rozporządzenia w związku z art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach.

Odnosząc powyższe uwagi do okoliczności rozpoznawanej sprawy należało zatem uznać, że praca ubezpieczonego w spornym okresie, jako ślusarza wykonywana na oddziale (...) w spornym okresie nie była pracą przodkową w omówionym wyżej rozumieniu. Wynikało to zarówno z analizy zeznań świadka, samego wnioskodawcy, z akt osobowych wnioskodawcy, w tym z charakterystyki stanowiska pracy.

Poczynione ustalenia odnośnie wykonywanych przez wnioskodawcę czynności ww. okresie pozwalają na zakwalifikowanie stanowiska pracy ubezpieczonego według poz. 11 lub 32 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 1994 r. powołanego wyżej, lecz z pewnością nie według poz. 7 czy poz. 1 działu III załącznika nr 3.

Ww. okresie wnioskodawca nie wykonywał zatem pracy górniczej kwalifikowanej w rozumieniu art. 50 d ust. 1 ustawy. Okoliczność, iż inne osoby miały zaliczony dany okres do prac górniczych z przelicznikiem 1,8 nie ma znaczenia dla sprawy, skoro każda ze spraw jest indywidualnie oceniana przez sąd. Na marginesie tylko należało podkreślić, że sam ten okres nie wystarczałby do nabycia uprawnienia do emerytury.

Odnośnie zatrudnienia wnioskodawcy w pozostałym spornym okresie z ustaleń dokonanych w niniejszej sprawie przez Sąd w oparciu o wiarygodne zeznania wnioskodawcy, świadków T. K. i K. S. oraz na podstawie dokumentów z akt osobowych i charakterystyki pracy wnioskodawcy na tym oddziale wynika, że M. S. był w tym okresie zatrudniony ***od dnia 1 kwietnia 1981 roku do dnia 30 września 1992 roku (z wyłączeniem okresów urlopów bezpłatnych) na oddziale (...) jako ślusarz.***

Był to oddział warsztatowy, zajmujący się utrzymaniem ruchu i naprawami zwałowarek i przenośników przesuwnych.

Z poczynionych ustaleń faktycznych wynikało, iż wnioskodawca w ww. okresie jako ślusarz wykonywał prace remontowe mechaniczne, przeglądy, konserwację na przenośnikach przesuwnych i zwałowarkach.

Prace remontowe na zwałowarkach polegały na naprawie awarii i uszkodzonych części maszyn np. wymiana krążników, regulacja skrobaczy, wymiana koźłów, wymiana skrobaczy, wymianę uszczelnień, belek podtrzymujących, fartuchów.

Wnioskodawca wykonywał naprawy i kontrole wózków zrzutowych, wózków kablowych, prace remontowo-konserwacyjne na stacji napędowej, stacji zwrotnej i trasie przenośników, wymianę zestawów krążnikowych, krążników, gum osłonowych, skrobaczy i uszczelnień.

Wnioskodawca wykonywał też prace przy wozach kablowych współpracujących ze zwałowarkami. Wozy kablowe jest to odrębne urządzenie od zwałowarek. Na wozach kablowych znajdują się kable eklektyczne, które podłączone są do zwałowarek. W razie uszkodzenia mechanicznego wozu kablowego, np. najechała na niego zwałowarka, wnioskodawca dokonywał jego naprawy poprzez wymianę szyby w kabinie, elementów gąsienic. Wozy kablowe stały w pobliżu zwałowarki. Były też wozy kablowe, które znajdowały się w odległości około 500 m od zwałowarki. Wnioskodawca zajmował się obiema maszynami.

Na zwałowarka znajdowały się urządzenia instalacji przeciwpożarowych, pompy. Wnioskodawca wykonywał przeglądy sprawności pomp i całej instalacji. Jeżeli była ujawniona awaria czy uszkodzenie instalacji np. rur doprowadzających wodę, wnioskodawca wymieniał rury.

Wnioskodawca dokonywał przeglądów, konserwacji i napraw przenośników przesuwnych od strony mechanicznej. Przy przenośnikach pękały szyny, na której przesuwany był przenośnik, pękały uziomy (uziemienia) i wnioskodawca dokonywał ich wymiany. Należało wyciąć uszkodzoną część szyny i wstawić nową. W trakcie przesuwów, gdy przenośnik był przesuwany, dochodziło do uszkodzenia elementów przenośnika, po której się on poruszał. Wnioskodawca dokonywał napraw tych uszkodzeń. Wykonywał remonty przytorza szynowego, w tym dokonywał wymiany pontonów, łożysz szynowych, odcinków szyny, wymiany elementów złącznych, wzmocnień. Dokonywał również osiowania i poziomowania przenośników. Poziomowanie polegało na ustawieniu przenośnika w jednej osi po przesuwce. Wykonywały to inne brygady przy pomocy spycharek i dźwigów. Wnioskodawca podczepiał elementy przenośnika do dźwigu, zawieszał na linie i przesuwał ustawiając zgodnie z osią. Wnioskodawca naprawiał również inne uszkodzone części przenośników – skrobacze, uszczelniacze, krążniki. Wymieniał belki podtrzymujące krążniki,

wymieniał elementy bądź całe burty w lejach przesypowych, naprawiał i montował osłony przeciwbryłowe. Naprawiał i montował uziomy.

Na stacjach zwrotnych i napędowych wymieniał również uszkodzone części.

Na zwałowarkach wnioskodawca wykonywał również czynności czyszczące, czyścił gąsienice ręcznie z ziemi i błota.

Wnioskodawca wykonywał naprawy maszyn w zależności od potrzeby, nie wykonywał prac na jednym rodzaju maszyn. Był kierowany wraz z brygadą na miejsce awarii przez sztygara. Na miejscu ich pracą kierował przodowy.

Wnioskodawca nie wykonywał prac związanych z transportem uszkodzonych czy nowych części. Nie był kierowany do prac w (...).

Materiał dowodowy był spójny i logiczny. Okoliczności te nie były sporne.

W oparciu o niesporny materiał dowodowy Sąd uznał zatem, iż wnioskodawca nie wykonywał prac polegających na obsłudze, konserwacji, przeglądach, naprawach, montażu, transporcie koparek i zwałowarek, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących czy transportujących. Nie pracował przy urabianiu i ładowaniu urobku. Nie pracował w tym okresie bezpośrednio na koparce wielonaczyniowej.

Z poczynionych na podstawie ww. materiały dowodowego ustaleń faktycznych Sądu wynikało zatem jednoznacznie, iż praca wnioskodawcy w okresie zatrudnienia na oddziałach (...) nie spełniała wymogów zaliczenia jej w wymiarze półtorakrotnym.

W szczególności należy podnieść, iż swojej pracy wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w przodku. Z zeznań świadków, samego wnioskodawcy, opisu charakteru pracy przez pracodawcę wynikało bowiem, iż prace były wykonywane również w oddaleniu od przodka w miejscu pracy całego układu (...), tj. na przenośnikach przesuwnych i na tzw. przodku zwałowym gdzie pracuje zwałowarka czy na wozach kablowych oddalonych od zwałowarek o około 500 metrów. Powyższe znalazło potwierdzenie w zeznaniach świadków i samego wnioskodawcy, którzy opisywali czynności wnioskodawcy wykonującego prace wnioskodawcy. Jak wyżej zaś wskazano cały układ (...) nie może być utożsamiany z przodkiem w rozumieniu powołanych przepisów ustawy i rozporządzenia.

Z powyższego wynikało zatem, iż wnioskodawca pracując na ww. oddziale nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bezpośrednio w przodku.

Niezależnie od powyższego należało podkreślić, iż prace, które wnioskodawca wykonywał, nie były pracami górnika kopalni odkrywkowej w rozumieniu art. 50 d ust. 1 ustawy w związku z poz. 1 działu III załącznika nr 3 do ww. Rozporządzenia. Pojęcie górnik kopalni jest szerokie, jednakże nie jest dopuszczalna interpretacja, iż każdy pracownik kopalni, którego praca jest związana z eksploatacją kopaliny, to górnik kopalni odkrywkowej w rozumieniu tego przepisu. Z wykazu stanowisk pracy wymienionych we wspomnianym załączniku nr 3, dziale III rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku wynika bowiem, że prace przodkowe są wykonywane w obrębie koparek i zwałowarek. Tylko prace przodkowe zaś i to ściśle scharakteryzowane w wyżej cytowanych przepisach ustawy i Rozporządzenia w zakresie w jakim są zgodne z przepisem art. 50 d ust.1 ustawy można uznać za prace górnicze kwalifikowane (prace górnika kopalni odkrywkowej). Ubezpieczony wykonywał pracę także na przenośnikach przesuwnych, wozach kablowych. Gdyby autor przepisów chciał objąć pojęciem prac przodkowych prace na przenośniku, uczyniłby to tak jak w przypadku prac na zwałowarce. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje przy tym jakichkolwiek podstaw do uznania, iż w objętych sporem okresach będące udziałem ubezpieczonego, jako ślusarza wykonującego ustalony zakres prac na przenośnikach przesuwnych, a także na zwałowarkach, uprawniają do zakwalifikowania jego pracy jako górnika kopalni odkrywkowej. Przede wszystkim, uwzględniając treść załącznika nr 2 i 3 wspomnianego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku, nie sposób postawić znaku równości pomiędzy wymienionym w załączniku nr 2 poz. 32 stanowiskiem rzemieślnika, a widniejącym w załączniku nr 3 stanowiskiem górnika kopalni odkrywkowej. Gdyby

bowiem zakresy czynności pracowników zatrudnionych na powyższych stanowiskach pracy były tożsame, zbędnym byłoby wskazywanie w pkt 32 załącznika nr 2 stanowiska rzemieślnika zatrudnionego na stałe na odkrywce **przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych: ślusarze.**

Należy w tym miejscu podkreślić, iż w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do tego rozporządzenia wymieniono 32 stanowiska pracy w kopalniach węgla brunatnego oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą. Natomiast wykaz stanowiący załącznik nr 3 do tego rozporządzenia w części III zawierający wymienienie stanowisk pracy, na których okresy pracy zalicza się w wymiarze półtorakrotnym w kopalniach węgla brunatnego obejmuje tylko 8 stanowisk. Ubezpieczony twierdził, że dotyczy go stanowisko wymienione pod pozycją 1 tego wykazu to znaczy stanowisko górnika kopalni odkrywkowej. Taki pogląd nie może być zaakceptowany. Gdyby tak rozumieć stanowisko pracy wymienione pod pozycją 1, wszyscy objęci załącznikiem nr 2 mogliby być uważani za wykonujący pracę zaliczaną w wymiarze półtorakrotnym. Wszyscy wykonywali w pewnym sensie pracę górnika kopalni odkrywkowej, skoro zostali objęci wykazem stanowisk pracy górniczej w kopalni węgla brunatnego. Tymczasem tylko nieliczne spośród stanowisk pracy górniczej uzasadniają zaliczenie pracy na nich w wymiarze półtorakrotnym. Przykładowo można podać, że załącznik nr 2 obejmuje trzy stanowiska pracy górnika (górnika na odkrywce, górnika - odwadniacza złożeń na odkrywce, górnika strzałowego na odkrywce i jego pomocnika). Załącznik nr 3 obejmuje dwa stanowiska pracy górnika: górnika kopalni odkrywkowej i górnika strzałowego kopalni odkrywkowej. Pominięte zostało stanowisko górnika odwadniacza. Spośród 12 stanowisk pracy operatorów zamieszczonych w załączniku nr 2 tylko cztery znalazły się w załączniku nr 3.

Stanowisko pracy wnioskodawcy, zostało ujęte wprost w załączniku nr 2 poz. 32 rozporządzenia. Z ustalonych okoliczności faktycznych wynika, iż charakter pracy i wykonywanych czynności na przenośniku przesuwym czy zwalówarce odpowiada nazwie zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska pracy wskazanego ww. rozporządzeniu. Wnioskodawca bowiem wykonywał bieżące prace remontowe i konserwacyjne na maszynach wydobywczych. Nie ma zatem możliwości, aby jednocześnie tę samą pracę zakwalifikować jako pracę górniczą zwyczajną, o której mowa w art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy (w zw. z załącznikiem 2 poz. 32) i jednocześnie jako pracę górniczą kwalifikowaną, o której mowa w art. 50 d ust 1 pkt 1 ustawy (w zw. z działem III poz. 1 lub 7 załącznika numer 3). W sytuacji gdy charakter pracy ubezpieczonego odpowiada pracy górniczej zwyczajnej, nie może ona jednocześnie być zakwalifikowana jako praca z przelicznikiem 1,8. Prace wnioskodawcy były pracami górniczymi zwykłymi. Do pracy związanej z przelicznikiem 1,8 można zaś kwalifikować jedynie te prace wykonywane przez górnika, które związane są z wykonywaniem czynności w przodkach, czyli w miejscu, gdzie bezpośrednio pozyskiwana jest kopalina, a jednocześnie przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych lub bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku lub prace bezpośrednio związane z tymi pracami. Takich prac wnioskodawca nie wykonywał.

Sąd Najwyższy w wielu sprawach zajmował się też kwestią prawidłowej kwalifikacji pracy wykonywanej przez ubezpieczonych (pracowników) i dał wyraz temu, że pozwany organ rentowy zasadnie podważał dokumenty Kopalni o wykonywaniu przez nich pracy przodkowej. Sąd Najwyższy rozpoznawał sprawy w których stwierdzał, że pozwany nie bezpodstawnie kwestionował pracę górniczą podaną przez Kopalnię w świadectwach pracy górniczej (por. wyroki: z 12 grudnia 2011 roku, I UK 120/2011, Lex; z 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/2009, Lex; i I UK 337/2009, Lex; z 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/2010, Lex; z 2 czerwca 2010 roku, I UK 25/2010, z 16 marca 2011 roku, I UK 331/2010, Lex; z 24 marca 2011 roku, I UK 328/2010 Lex; z 5 maja 2011 roku, I UK 382/2010, Lex).

Należy podkreślić, że o wykonywaniu pracy górniczej nie decyduje nazwa zajmowanego stanowiska pracy, ale rodzaj faktycznie wykonywanej pracy. Czynności opisane przez pracodawcę w przedstawionej charakterystyce stanowiska pracy, a także omówione przez występujących w sprawie świadków oraz samego ubezpieczonego, dają jednoznaczne podstawy do przyjęcia, iż M. S. wykonywał w przedmiotowym okresie wyłącznie czynności charakterystyczne dla ślusarza wykonującego bieżące naprawy urządzeń wydobywczych. Prace te mieszczą się w zakresie prac przy bieżącej

konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych wymienionych w art. 50c ust 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Poczynione ustalenia odnośnie wykonywanych przez wnioskodawcę czynności ww. okresie pozwalają na zakwalifikowanie stanowiska pracy ubezpieczonego według poz. 32 załącznika nr 2 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994 roku powołanego wyżej w związku z art. 50 c ust 1 pkt 4, lecz z pewnością nie według poz. 1 czy 7 działu III załącznika nr 3 w związku z art. 50 d ust. 1 pkt.1.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż o uznaniu konkretnej pracy za pracę górniczą zaliczaną w wymiarze półtorakrotnym – zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego – decyduje charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika, a nie treść umowy o pracę łączącej go z pracodawcą ani nazwa zajmowanego stanowiska pracy określona w angażach czy zaświadczeniu o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych (por. wyroki SN z dnia 25 marca 1998 roku, II UKN 570/98; z dnia 22 marca 2001 roku, IIUKN 262/00; z dnia 2 czerwca 2010 roku, I UK 25/10; publ. LEX). Nie mają również znaczenia zakładowe wykazy stanowisk oraz protokoły komisji weryfikacyjnej kwalifikujące określone stanowisko. Przepisy normujące nabywanie prawa do emerytury górniczej muszą być bowiem wykładane w sposób ścisły, a dla oceny charakteru pracy górniczej, nie mogą mieć decydującego znaczenia protokoły komisji weryfikacji (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 28 czerwca 2013 roku, IIIAUa 1127/12, LEX).

Dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy kwalifikacja zajmowanego przez pracownika stanowiska, jak i kwalifikacja tego stanowiska na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej nie może zatem przesądzać o zaliczeniu zatrudnienia na tymże stanowisku do pracy górniczej, w tym pracy kwalifikowanej w wymiarze półtorakrotnym. O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach nie decyduje bowiem treść tych dokumentów, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998 r., II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999 Nr 6, poz. 213; z dnia 22 marca 2001 r., II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002 Nr 22, poz. 553; z dnia 2 czerwca 2010 r., I UK 25/10, LEX nr 621137).

W konsekwencji, ani rozporządzenie wykonawcze do ustawy, ani tym bardziej wewnętrzne zarządzenia pracodawcy nie mogą przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień, niż uczynił to ustawodawca. Przepisy ustawy o emeryturach i rentach stanowią pozycję wyjściową do oceny zasadności roszczeń emerytalnych wnioskodawcy.

Nie ma znaczenia dla danej sprawy okoliczność, iż inne osoby zatrudnione w oddziale (...) miały zaliczony przez organ rentowy okres tego zatrudnienia jako prace górnicze kwalifikowane z przelicznikiem 1,8, skoro z urzędu sądowi wiadomo, że np. w sprawie VU 1180/15 organ rentowy takiego okresu zatrudnienia w ogóle nie zliczył ubezpieczonemu do okresu pracy górniczej nawet w wymiarze jednokrotnym.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.